

Chișinău, str. Kiev, 3 Republica Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Chisinau, Kiev 3, street, Republic of Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII	
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU	
SEDIUL RÎȘCANI	
legire Nr.	41285
" 14 "	05 2018

Curtea Constituțională
a Republicii Moldova
mun. Chișinău
str. A. Lăpușneanu nr. 28.

Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani), vă expediază cererea avocatului Iurie Bargan și învinuitului Marcel Lungu cu privire la sesizarea Curții Constituționale a RM, în vederea ridicării excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 178 Cod de Procedură Penală RM, conform competenței.

Anexă: 77 file.

Judecător

Veniamin Chihai

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
INTRARE NR.	639
25	05 2018

26 aprilie 2018

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani,
judecător: Veniamin Chihai
dosar nr.12-ij_10-20320-30032018

Contestatar: Lungu Marcel,
MD-2001, mun. Chișinău, str. Tighina, 49, of.3

Reprezentat de avocatul Iurie Bargan

CERERE
privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizare a
Curții Constituționale în vederea controlului constituționalității
prevederilor art.178 din Codul de procedură penală

La 28 martie 2018 Lungu Marcel a depus în Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani plângere în ordinea art.313 Cod de procedură penală, privind anularea ordonanței Procuraturii Generale din 26 martie 2018 privind prelungirea cu încă 30 de zile a măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara.

Conform art.178 alin.(1) al Codului de procedură penală, obligația de a nu părăsi localitatea constă în îndatorirea impusă în scris bănuیتului, învinuitului, inculpatului de către procuror sau, după caz, de instanța de judecată de a se afla la dispoziția organului de urmărire penală sau a instanței, de a nu părăsi localitatea, în care domiciliază permanent sau temporar, fără încuviințarea procurorului sau a instanței, de a nu se ascunde de procuror sau instanță, de a nu împiedica urmărirea penală și judecarea cauzei, de a se prezenta la citirea organului de urmărire penală și a instanței de judecată și de a le comunica acestora despre schimbarea domiciliului.

Potrivit art.178 alin.(2) Cod de procedură penală, obligarea de a nu părăsi țara constă în îndatorirea impusă bănuیتului, învinuitului, inculpatului de către procuror sau de instanța de judecată de a nu părăsi țara fără încuviințarea organului care a dispus această măsură, precum și în îndeplinirea altor obligații prevăzute la alin.(1).

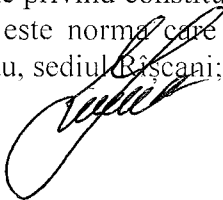
Totodată, alin.(3) al normei sus citate, prevede că durata măsurilor preventive la alin.(1) și (2) nu poate depăși 30 de zile și, după caz, poate fi prelungită doar motivat. Prolungirea se dispune de către procuror și fiecare prelungire nu poate depăși 30 de zile.

În viziunea petiționarului și a părții apărării, prevederile art.178 alin.(3) ale Codului de procedură penală sunt în contradicție cu prevederile art.4, 16, 20, 21, 23, 27, 28, 53 și 54 din Constituția Republicii Moldova, respectiv sunt neconstituționale și aduc atingere drepturilor și libertăților constituționale ale învinuitului.

În acest sens, petiționarul și partea apărării înaintează sesizarea adresată Curții Constituționale, întocmită în ordinea art.135 alin.(1) lit.a), g) din Constituție, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și efectuarea controlului constituționalității prevederilor art.178 alin.(3) din Codul de procedură penală în special, și a articolului 178 din Codul de procedură penală în general, în partea omisiunii legiuitorului de a reglementa durata maximă de aplicare, inclusiv cu prelungiri, a măsurii preventive – declararea de a nu părăsi localitatea și declararea de a nu părăsi țara.

Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016 privind interpretarea articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, a fost prevăzută procedura de exercitare, de către Curtea Constituțională, a controlului constituționalității legilor, cu întrunirea cumulativă a condițiilor, raportate la speța cauzei:

1) este prezentă o incertitudine privind constituționalitatea legii. La caz, articolul 178 alin.(3) din Codul de procedură penală este norma care urmează a fi aplicată la examinarea cauzei aflată pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani;

2) potrivit articolului 135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, Codul de procedură penală poate constitui obiect al excepției de neconstituționalitate;

3) excepția de neconstituționalitate este ridicată de către partea în proces, al căror drepturi și interese pot fi afectate prin aplicarea unei norme neconstituționale la examinarea cauzei. La caz, excepția de neconstituționalitate este ridicată de petiționar și partea apărării;

4) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, care are ca obiect prevederea contestată

Verificarea constituționalității normei contestate ține de competența exclusivă a Curții Constituționale. Instanța de judecată nu este în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât în cazul neîntinerii condițiilor menționate. Instanța de judecată, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea normelor, este obligată să sesizeze Curtea Constituțională.

Prin aceeași Hotărâre a Curții Constituționale, nr.2 din 09 februarie 2016, prin care s-a examinat sesizarea Curții Supreme de Justiție depusă la 09 decembrie 2015, în temeiul art.135 alin.(1) lit.b) din Constituție, art.25 lit.d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.38 alin.(1) lit.d) din Codul jurisdicției constituționale Înalta Curtea a hotărât, că:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelor Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, **instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;**

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii condițiilor enumerate mai sus.

În contextul celor expuse, potrivit art.135 alin.(1) lit.g) din Constituția Republicii Moldova, art.24 alin.(1), art.25 lit.d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(1) lit.g), art.38 alin.(1) lit.d) din Codul jurisdicției constituționale, art.7 alin.(3), art.342 Cod de procedură penală, Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016,

solicit instanței de judecată:

1) Admiterea prezentei cereri;

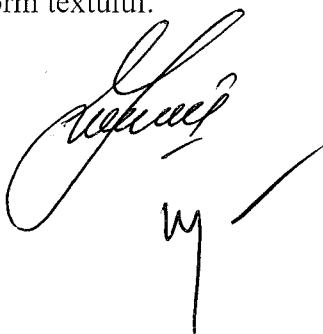
2) Ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea efectuării controlului constituționalității prevederilor art.178 din Codul de procedură penală, conform sesizării anexate la prezenta cerere;

3) Suspendarea examinării cauzei până la examinarea sesizării de către Curtea Constituțională.

Anexă: Sesizarea cu anexe conform textului.

Petiționar

Avocat

Marcel LUNGU

Iurie BARGAN

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu, 28
mun. Chișinău, MD-2004,
Republica Moldova

SESIZARE

privind excepția de constituționalitate

(prezentată în conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a), g) din Constituție)

I. AUTORUL SESIZĂRII:

1. Nume: Lungu
2. Prenume: Marcel
3. Funcția: administrator autorizat
4. Adresa: MD-2001, str. Tighina, 49, of.3, mun. Chișinău, Republica Moldova;
5. Tel: 069200829; e-mail: lungumarcel.insolv@gmail.com
6. Nume reprezentant: Bargan
7. Prenume reprezentant: Iurie
8. Funcția: Avocat
9. Adresa reprezentant: str. Albișoara, 4, Centrul Comercial "Atrium", bir.1106, mun. Chișinău, Republica Moldova;
10. Tel. reprezentant: 068400426, e-mail: iurie.bargan@yandex.ru

II. OBIECTUL SESIZĂRII

11. Prezenta sesizare are drept obiect de exercitare a controlului constituționalității prevederilor art.178 alin.(3) din Codul de procedură penală, care nu are o suficientă claritate și previzibilitate, a articolului 178 din Codul de procedură penală, în partea ce ține de omisiunea de a reglementa durata maximă pentru care poate fi dispusă măsura preventivă non-privativă de libertate - declarația de a nu părăsi localitatea sau țara, lipsa cadrului legal coerent, previzibil și pertinent.

"Durata măsurilor preventive la alin.(1) și (2) (declarația de a nu părăsi localitatea, declarația de a nu părăsi țara) nu poate depăși 30 de zile și, după caz, poate fi prelungită doar motivat. Prolungirea se dispune de către procuror și fiecare prelungire nu poate depăși 30 de zile."

Prevederile legale actuale nu fac o claritate de procedură, or, omisiunea de reglementare a duratei maxime a măsurii preventive vine în contradicție cu principiile constituționale, limitând drepturile și libertățile cetățeanului. Lipsa reglementărilor necesare, care să asigure stabilirea unei dimensiuni de timp și condiții clare, în care organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate prelungi măsura preventivă – declarația de a nu părăsi localitatea sau țara, sunt în contradicție cu prevederile art.4, 16, 20, 21, 23, 27, 28, 53 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

12. De fapt, pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, se află dosarul inițiat la cererea învinutului Lungu Marcel privind anularea ordonanței procurorului în Procuratura Generală, Ghenadie Pîrlîi, din 26 martie 2018 privind prelungirea măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara, pentru o perioadă de încă 30 de zile, cu începere de la 26 martie 2018, ora 15.00.

Temei de inițiere a cauzei judiciare, a servit faptul că la 24 septembrie 2016 de către Procuratura Anticorupție a fost pornită urmărirea penală pe cauza în cauza nr.2016978165 în baza art.332 alin.(2) lit.c) și art.327 alin.(2) lit.b¹), c) Cod penal în privința persoanelor publice din cadrul IP "Institutul Științifico Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare" și ÎS "STE Codrul" în complicitate cu alte persoane, având intenția preluării ilegale în posesie și gestiune a terenurilor publice agricole cu suprafața de 739,44 ha, care au falsificat anexa nr.9 a Actului de primire-predare din 17 iulie 2008, încheiat între IP "IȘPHTA" și ÎS "STE Vierul", iar ulterior având intenția tăinuirii urmelor infracțiunii și intrării ilegale în posesiei definitivă a terenurilor publice, au falsificat și anexa nr.23^a la Actul de predare-primire din 23 martie 2012 prin care ÎS "STE Vierul" a transmis către ÎS "STE Codrul" terenurile publice în gestiune.

Ulterior, la 28 februarie 2017 de către Procuratura Anticorupție a fost pornită și cauza nr.2017978070 în baza indicilor elementelor de infracțiune prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, pe faptul însușirii de către SRL "Helexen-Group" a complexului de bunuri imobile cu numerele cadastrale 0131124299.01; 0131124299.02; 0131124299.03 și 0131124299.05.

La 06 martie 2017, ambele cauze au fost conexate într-o singură procedură, fiindu-le atribuit nr.2016978165.

La 14 martie 2017 Lungu Marcel a fost reținut pe o perioadă de 72 de ore, în baza ordonanței Procuraturii Anticorupție din 14 martie 2017, la 15 martie 2017 i-a fost înaintată învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin.(2) art.190 alin.(5) CP, iar prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 16 martie 2017 a fost aplicată învinutului măsura preventivă – arest preventiv, pe un termen de 30 de zile.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 12 aprilie 2017 a fost înlocuită măsura preventivă sub formă de arestare preventivă cu măsura preventivă arestare la domiciliu pe un termen de 30 de zile, iar prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 11 mai 2017 măsura preventivă arestare la domiciliu a fost prelungită cu 25 de zile.

Prin ordonanța Procuraturii Anticorupție din 07 iunie 2017 în privința subsemnatului a fost aplicată măsura preventivă *obligarea de a nu părăsi țara*, cu instituirea interdicțiilor stabilite.

De fiecare dată, măsura preventivă de obligare de a nu părăsi țara a fost prelungită cu 30 zile, inclusiv prin ordonanțele din 06 iulie 2017, 04 august 2017, 01 septembrie 2017, 02 octombrie 2017, 31 octombrie 2017, 30 noiembrie 2017, 28 decembrie 2017, 25 ianuarie 2018, 23 februarie 2018, 26 martie 2018.

La moment, învinutul are măsura preventivă obligarea de a nu părăsi țara, instituită prin ordonanța organului de urmărire penală din 26 martie 2018, cu următoarele restricții:

- de a se afla la dispoziția organului de urmărire penală sau a instanței;
- de a nu părăsi țara în care domiciliază permanent sau temporar fără încuviințarea procurorului sau a instanței;
- de a nu se ascunde de procuror sau instanță;
- de a nu împiedica urmărirea penală și judecarea cauzei;
- de a se prezenta la citarea organului de urmărire penală și a instanței de judecată;
- de a le comunica acestora despre schimbarea domiciliului.

Procurorul în Secția investigarea fraudelor contra mediului și intereselor publice a Procuraturii Generale, Ghenadie Pîrlîi, a motivat prelungirea măsurii preventive prin faptul că

- "menținerea măsurii preventive este necesară și proporțională, respectiv, se impune de prelungit pentru a asigura buna desfășurare a procesului penal, scop, care la moment prevalează, ținând cont de comportamentul pe care l-a manifestat învinuitul, compexitatea cauzei și necesitatea de a se administra în continuare probe",

- "existența temeiurilor "pro" prelungirii măsurii actuale și lipsa celor "contra", prelungirea acesteia pe o durată ce nu va depăși termenul de 30 zile cu menținerea tuturor restricțiilor prevăzute la alin.(1) art.178 Cod de procedură penală, deoarece temeiurile și motivele își păstrează actualitatea".

IV. EXPUNEREA PRETINSEI SAU PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

13. În opinia autorului sesizării, articolul 178 alin.(3) din Codul de procedură penală, în redacția în vigoare la data întocmirii prezentei sesizări,

"Durata măsurilor preventive la alin.(1) și (2) nu poate depăși 30 de zile și, după caz, poate fi prelungită doar motivat. Prolungirea se dispune de către procuror și fiecare prelungire nu poate depăși 30 de zile."

contravine prevederilor articolelor 4, 16, 20, 21, 23, 27, 28, 53 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

14. Cu privire la admisibilitatea excepției de neconstituționalitate

14.1. Având în vedere faptul că excepția de neconstituționalitate constituie o procedură de inițiere de instanța de judecată, la inițiativa părților sau din oficiu, a controlului conformității unei legi sau a altui act normativ cu normele constituționale, ea reflectă existența raportului tripartit între partea aflată în proces, instanța de judecată în fața căreia se invocă neconstituționalitatea, și Curtea Constituțională, menită să soluționeze excepțiile de neconstituționalitate.

Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016 privind interpretarea articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, a fost prevăzută procedura de exercitare, de către Curtea Constituțională, a controlului constituționalității legilor, cu întrunirea cumulativă a condițiilor, raportate la speța cauzei:

1) este prezentă o incertitudine privind constituționalitatea legii. La caz, articolul 178 alin.(3) din Codul de procedură penală este norma care urmează a fi aplicată la examinarea cauzei aflată pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani;

2) potrivit articolului 135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, Codul de procedură penală poate constitui obiect al excepției de neconstituționalitate;

3) excepția de neconstituționalitate este ridicată de către partea în proces, al căror drepturi și interese pot fi afectate prin aplicarea unei norme neconstituționale la examinarea cauzei. La caz, excepția de neconstituționalitate este ridicată de petiționar și partea apărării;

4) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, care are ca obiect prevederea contestată

14.2. Verificarea constituționalității normei contestate ține de competența exclusivă a Curții Constituționale. Instanța de judecată nu este în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât în cazul neîntrunirii condițiilor menționate. Instanța de judecată, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea normelor, este obligată să sesizeze Curtea Constituțională.

Prin aceeași Hotărâre a Curții Constituționale, nr.2 din 09 februarie 2016, prin care s-a examinat sesizarea Curții Supreme de Justiție depusă la 09 decembrie 2015, în temeiul art.135 alin.(1) lit.b) din Constituție, art.25 lit.d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.38 alin.(1) lit.d) din Codul jurisdicției constituționale Înalta Curtea a hotărât, că:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelor Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, **instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;**

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către

judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiiciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirilor condițiilor enumerate mai sus.

15. Cu privire la neconstituționalitatea articolului 178 alin.(3) din Codul de procedură penală.

15.1. Prevederi relevante din Constituția Republicii Moldova:

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nicio lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngredi accesul la justiție.

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 27

Dreptul la libera circulație

(1) Dreptul la libera circulație în țară este garantat.

(2) Oricărui cetățean al Republicii Moldova îi este asigurat dreptul de a-și stabili domiciliul sau reședința în orice localitate din țară, de a ieși, de a emigra și de a reveni în țară.

Articolul 28

Viața intimă, familială și privată

Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.

Articolul 53

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

15.2. Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului:

Preambul

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei, (...) hotărâte, în calitatea lor de guverne ale statelor europene animate de același spirit și având un patrimoniu comun de idealuri și de tradiții politice, de respect al libertății și de preeminență a dreptului, să ia primele măsuri menite să asigure garantarea colectivă a anumitor drepturi enunțate în Declarația Universală, au convenit asupra celor ce urmează:

Articolul 1

Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele Părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei Convenții;

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Articolul 13

Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

15.3. Prevederi relevante ale Declarației Universale a Drepturilor Omului:

Articolul 8

Orice persoană are dreptul la satisfacția efectivă din partea instanțelor juridice naționale competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce-i sunt recunoscute prin constituție sau lege.

15.4. Prevederi relevante din Codul de procedură penală:

Articolul 1

Noțiunea și scopul procesului penal

(1)...

(2) Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată”.

Articolul 2

Legea procesuală penală

(1)...

(2)...

(3) Constituția Republicii Moldova are supremație asupra legislației procesuale penale naționale. Nicio lege care reglementează desfășurarea procesului penal nu are putere juridică dacă este în contradicție cu Constituția.

(4)...

(5) În desfășurarea procesului penal nu pot avea putere juridică legile și alte acte normative care anulează sau limitează drepturile și libertățile omului, încalcă independența judecătorească, principiul contradictorialității, precum și contravin normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 7

Legalitatea procesului penal

(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

(3) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.

(4) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor legale și este expusă într-un act juridic care nu poate fi supus controlului constituționalității, instanța va aplica în direct legea.

(5) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică națională ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte, instanța va aplica reglementările internaționale în direct, motivând hotărârea sa și informând despre aceasta autoritatea care a adoptat norma națională respectivă și Curtea Supremă de Justiție.

(6) Hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

(7) Hotărârile explicative ale Plenului Curții Supreme de Justiție în chestiunile privind aplicarea prevederilor legale în practica judiciară au caracter de recomandare pentru organele de urmărire penală și instanțele judecătorești.

(8) Hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt obligatorii pentru organele de urmărire penale, procurori și instanțele de judecată.

Articolul 8.

Prezumția nevinovăției

(1) Persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atîta timp cît vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă.

(2) Nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa.

(3) Concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuțului, învinuitului, inculpatului.

Articolul 9.

Egalitatea în fața legii și a autorităților

(1) Toți sunt egali în fața legii, a organelor de urmărire penală și a instanței de judecată fără deosebire de sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

(2) Condițiile speciale de urmărire penală și judecare față de anumite categorii de persoane care beneficiază, conform legii, de un anumit grad de imunitate se asigură în baza prevederilor Constituției, tratatelor internaționale, prezentului cod și altor legi.

Articolul 10.

Respectarea drepturilor, libertăților și demnității umane

(1) Toate organele și persoanele participante la procesul penal sunt obligate să respecte drepturile, libertățile și demnitatea persoanei.

(2) Limitarea temporară a drepturilor și libertăților persoanei și aplicarea de către organele competente a măsurilor de constrângere față de ea se admit numai în cazurile și în modul strict prevăzute de prezentul cod.

(3) În desfășurarea procesului penal, nimeni nu poate fi supus la tortură sau la tratamente cu cruzime, inumane ori degradante, nimeni nu poate fi deținut în condiții umilitoare, nu poate fi silit să participe la acțiuni procesuale care lezează demnitatea umană.

(3¹) Sarcina probațiunii neaplicării torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante îi revine autorității în a cărei custodie se află persoana privată de libertate, plasată la dispoziția unui organ de stat sau la indicația acestuia, sau cu acordul ori consimțământul său tacit.

(4) Orice persoană este în drept să-și apere prin orice mijloc neinterzis de lege drepturile, libertățile și demnitatea umană, lezate sau limitate nelegitim în cursul procesului penal.

(5) Prejudiciul cauzat drepturilor, libertăților și demnității umane în cursul procesului penal se repară în modul stabilit de lege.

Articolul 52

Atribuțiile procurorului în cadrul urmăririi penale

(1) În cadrul urmăririi penale, procurorul, în limita competenței sale materiale și teritoriale:

(...)

12) decide aplicarea măsurii preventive, modificarea și revocarea ei în limitele prevăzute de prezentul cod.

Articolul 175

Noțiunea și categoriile de măsuri preventive

(1) Măsurile cu caracter de constrângere prin care bănuitul, învinuitul, inculpatul este împiedicat să întreprindă anumite acțiuni negative asupra desfășurării procesului penal, securității și ordinii publice sau asupra asigurării executării sentinței constituie măsuri preventive.

(2) Măsurile preventive sunt orientate spre a asigura buna desfășurare a procesului penal sau a împiedica bănuitul, învinuitul, inculpatul să se ascundă de urmărirea penală sau de judecată, spre aceea ca ei să nu împiedice stabilirea adevărului ori spre asigurarea de către instanță a executării sentinței.

(3) Măsuri preventive sunt:

- 1) obligarea de a nu părăsi localitatea;
- 2) obligarea de a nu părăsi țara.

Articolul 176

Temeiurile pentru aplicarea măsurilor preventive

(1) Măsurile preventive pot fi aplicate de către procuror, din oficiu ori la propunerea organului de urmărire penală, sau, după caz, de către instanța de judecată numai în cazurile în care există suficiente temeiuri rezonabile, susținute prin probe, de a presupune că bănuitul, învinuitul, inculpatul ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță, să exercite presiune asupra martorilor, să nimicească sau să deterioreze mijloacele de probă sau să împiedice într-un alt mod stabilirea adevărului în procesul penal, să săvârșească alte infracțiuni ori că punerea în libertate a acestuia va cauza dezordine publică. De asemenea, ele pot fi aplicate de către instanță pentru asigurarea executării sentinței.

(2) Arestarea preventivă și măsurile alternative de arestare se aplică numai persoanei care este învinuită, inculpată de săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de un an și doar în condițiile prevăzute de prezentul cod.

(3) La soluționarea chestiunii privind necesitatea aplicării măsurii preventive respective, procurorul și instanța de judecată vor aprecia și vor motiva, în mod obligatoriu, dacă măsura preventivă este proporțională cu circumstanțele individuale ale cauzei penale, inclusiv luând în considerare:

- 1) caracterul rezonabil al bănuielii, gravitatea și gradul prejudiciabil al faptei incriminate, apreciate în fiecare caz individual, însă fără a se pronunța asupra vinovăției;
- 2) personalitatea și caracterizarea bănuitului, învinuitului, inculpatului, inclusiv la momentul de comitere a faptelor incriminate;
- 3) vârsta și starea sănătății sale;
- 4) ocupația sa;
- 5) situația familială și prezența persoanelor întreținute;
- 6) starea sa materială, veniturile, posesia bunurilor imobile sau a altor proprietăți;

7) deținerea unui loc permanent de trai, deținerea unui loc permanent ori temporar de muncă;

8) alte circumstanțe esențiale prezentate de bănuیت, învinuit, inculpat sau de către procuror, organul de urmărire penală.

(4) În cazul în care lipsesc temeiuri pentru aplicarea unei măsuri preventive față de bănuیت, învinuit, inculpat, de la acesta se obține obligația în scris de a se prezenta la citarea organului de urmărire penală sau a instanței și de a le informa despre schimbarea domiciliului.

Articolul 178

Obligarea de a nu părăsi localitatea sau obligarea de a nu părăsi țara

(1) Obligarea de a nu părăsi localitatea constă în îndatorirea impusă în scris bănuیتului, învinuitului, inculpatului de către procuror sau, după caz, de instanța de judecată de a se afla la dispoziția organului de urmărire penală sau a instanței, de a nu părăsi localitatea, în care domiciliază permanent sau temporar, fără încuviințarea procurorului sau a instanței, de a nu se ascunde de procuror sau instanță, de a nu împiedica urmărirea penală și judecarea cauzei, de a se prezenta la citarea organului de urmărire penală și a instanței de judecată și de a le comunica acestora despre schimbarea domiciliului.

(2) Obligarea de a nu părăsi țara constă în îndatorirea impusă bănuیتului, învinuitului, inculpatului de către procuror sau de instanța de judecată de a nu părăsi țara fără încuviințarea organului care a dispus această măsură, precum și în îndeplinirea altor obligații prevăzute la alin.(1).

(3) Durata măsurilor preventive prevăzute la alin.(1) și (2) nu poate depăși 30 de zile și, după caz, poate fi prelungită doar motivat. Prolungirea se dispune de către procuror și fiecare prelungire nu poate depăși 30 de zile.

(4) Copia de pe hotărîrea definitivă a procurorului sau a instanței, adoptată în condițiile prezentului articol, se trimite organului de poliție în a cărei rază teritorială locuiește învinuitul, inculpatul sau, după caz, organelor de frontieră pentru executare și ridicarea provizorie a pașaportului în cazul prevăzut în alin.(2).

Articolul 186

Termenul ținerii persoanei în stare de arest și prelungirea lui

(1)...;

(2)...;

(3)...;

(4)...;

(5)...;

(6) În privința aceleiași fapte și aceleiași personae, arestul poate fi aplicat, pentru ambele faze ale procesului penal, pe un termen de cel mult 12 luni cumulative, până la pronunțarea sentinței de către instanța de fond.

Articolul 191

Liberarea provizorie sub control judiciar

(1) Liberarea provizorie sub control judiciar este însoțită de una sau mai multe obligații prevăzute la alin.(3).

(2) Liberarea provizorie sub control judiciar nu se acordă învinuitului, inculpatului în cazul în care există date că el va săvârși o altă infracțiune, va încerca să influențeze asupra martorilor sau să distrugă mijloacele de probă, să se ascundă de organele de urmărire penală, de procuror sau, după caz, de instanța de judecată.

(3) Liberarea provizorie sub control judiciar este însoțită de una sau mai multe din următoarele obligații:

- 1) să nu părăsească localitatea unde își are domiciliul decât în condițiile stabilite de către judecătorul de instrucție sau, după caz, de către instanță;
 - 2) să comunice organului de urmărire penală sau, după caz, instanței de judecată orice schimbare de domiciliu;
 - 3) să nu meargă în locuri anume stabilite;
 - 4) să se prezinte la organul de urmărire penală sau, după caz, la instanța de judecată ori de câte ori este citată;
 - 5) să nu intre în legătură cu anumite persoane;
 - 6) să nu săvârșească acțiuni de natură să împiedice aflarea adevărului în procesul penal;
 - 7) să nu conducă autovehicule, să nu exercite o profesie de natura aceleia de care s-a folosit la săvârșirea infracțiunii;
 - 8) să predea pașaportul judecătorului de instrucție sau instanței de judecată.
- (4) Organul de poliție în a cărui rază teritorială locuiește învinuitul, inculpatul liberat provizoriu efectuează controlul asupra respectării de către acesta a obligațiilor stabilite de instanța de judecată.
- (5) Controlul judiciar asupra persoanei liberate provizoriu poate fi ridicat, total sau parțial, pentru motive întemeiate, în modul stabilit pentru aplicarea acestei măsuri.

15.5. Prevederi relevante din Codul de executare

Articolul 64.

Interdicția de a părăsi țara

- (1) Interdicția de a părăsi țara în cel mult 6 luni se aplică de către judecător, la demersul executorului judecătoresc, doar după luarea măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu, cu obligarea executorului judecătoresc de a efectua periodic un control privind necesitatea menținerii acestei interdicții. Încheierea instanței de judecată se execută imediat, însă poate fi atacată cu recurs.
- (2) Dacă este necesară menținerea interdicției pe un termen mai mare, aceasta poate fi aplicată în mod repetat în urma unui demers motivat al executorului judecătoresc, dar nu mai mult de 3 ori în cadrul aceleiași proceduri de executare.
- (3) În cazul încetării procedurii de executare în condițiile art. 83 lit. a)–c) și e)–g) din prezentul cod sau restituirii documentului executoriu, interdicția de a părăsi țara se revocă de către executorul judecătoresc. În cazul în care în procesul de executare a documentului executoriu dispăre necesitatea menținerii interdicției de a părăsi țara, precum și în cazul încetării procedurii de executare în condițiile art. 83 lit. d) din prezentul cod, această interdicție se revocă de către judecător la cererea executorului judecătoresc sau a părților în procedura de executare.

15.6. Prevederi relevante expuse de Curtea Constituțională în Hotărârea Înaltei Curți nr.33g/2016 din 19 mai 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 191 din Codul de procedură penală (liberarea provizorie sub control judiciar)

Potrivit pct.2 al dispozitivului Hotărârii nr.33g/2016 din 19 mai 2016, Înalta Curte **a hotărât neconstituționalitatea articolului 191 din Codul de procedură penală**, în partea de ține de omisiunea de a reglementa termenul pentru care poate fi dispus controlul judiciar și **durata maximă a acestei măsuri**.

15.7. La adoptarea articolului 178 alin.(3) din Codul de procedură penală, legiuitorul nu a ținut cont de limitarea, prin analogie, dispusă în art.25 alin.(4) al Constituției Republicii Moldova, prin care menținerea persoanei în arest mai mult de 12 luni vine în contradicție cu norma în cauză. Astfel, potrivit Hotărârii Înaltei Curți din 23 februarie 2016 s-a explicat că în corespundere cu spiritul Constituției, termenul arestării este limitat de termenul de 12 luni.

Aspectul prin prisma căruia urmează a fi verificată constituționalitatea articolului 178 alin.(3) al Codului de procedură penală, se referă la lipsa unei reglementări a duratei maxime de aplicare a măsurii preventive – declararea de a nu părăsi localitatea sau țara.

Prin modalitatea de reglementare conținută în norma vizată, legiuitorul a depășit vădit atât previzibilitatea normei, cât și faptul că legile pot stabili drepturi și obligații care, însă, nu pot deroga de la garanțiile fundamentale, ele având doar rolul de transpunere a principiilor, drepturilor și libertăților cetățenilor statului.

Norma permite limitarea drepturilor persoanei contrar art.5 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia *"orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Numeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția cazurilor prevăzute de lege"*. În atare circumstanțe, considerăm că sunt aduse atingeri drepturilor prin prisma art.21 din Constituție, care reglementează că *"Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale"*

Din conținutul acestei norme constituționale se deduc principiul prezumției nevinovăției, al caracterului public al procedurilor penale și cel al posibilității persoanei de a utiliza toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa.

Anume principiul posibilității persoanei de a utiliza toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa, deduce ideea că partea apărării dispune de un șir de pârghii, care pot fi utilizate pentru apărarea persoanei în procesul de probare a vinovăției de către partea acuzării, inclusiv dreptul de a se afla în libertate în cursul judecării cauzei.

Pentru a asigura statul cu remedii împotriva ingerinței persoanei asupra căreia există dubii întemeiate că ar fi săvârșit o infracțiune, legiuitorul a impus o limitare a drepturilor acestuia, dipunând posibilitatea ca acestuia să-i fie limitată inviolabilitatea, în coraport cu interesul suprem al justiției, întru oferirea posibilității organului de urmărire penală să ia toate măsurile necesare în descoperirea tuturor circumstanțelor cauzei.

Prin reglementarea expusă de legiuitor în art.178 alin.(3) al Codului de procedură penală în redacția existentă, s-a oferit organului de urmărire penală dreptul de a dispune o măsură preventivă nelimitată în timp, cât și asupra faptului, că în calea acestuia se plasează o obligație de a proba necesitatea aflării acestuia în afara limitării în cauză.

Astfel, considerăm că, prin reglementarea respectivă pentru care se solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate, legiuitorul a neglijat normele tehnicii legislative, dar, art.5 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului, a permis dispunerea prelungirii unei măsuri în privința unei persoane pe o perioadă incompatibilă cu conceptul termenului rezonabil de judecare a cauzei și aflării persoanei în limitele normale de circulație. Această situație, fiind mult mai generală după conținut, creează pentru persoană o situație de incertitudine, intrând în contradicție cu principiul previzibilității, motiv pentru care este contrară art.23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile și art.21 din Constituție, care obligă autoritățile publice competente să asigure persoanei suspectate de săvârșirea unei infracțiuni toate garanțiile necesare apărării sale. Din esența celor expuse supra rezultă că norma de drept, al cărei constituționalitate se solicită a fi verificată, urmează a fi aplicată la soluționarea litigiului aflat pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Conform art.4 alin.(1) din Constituție, Curtea Constituțională are obligația de a interpreta și aplica dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate internaționale la care Republica Moldova este parte.

Prin normele procesual-penale, legislatorul a urmărit instituirea unui echilibru echitabil între aceste două mari sarcini ale procesului penal, pentru stabilirea adevărului și exercitarea unei justiții veritabile.

Instanțele judecătorești și organele de urmărire penală, care aplică normele procesual-penale, sunt obligate să activeze în așa mod, încât nicio persoană să nu fie neîntemeiat bănuită,

învinuită sau condamnată, sau supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere sau măsurilor preventive.

În acest sens, prin Hotărârea nr.26 din 23 noiembrie 2010, Înalta Curtea a reținut că: *"Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite, în caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile, într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție, care statuează asupra obligației statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile."*

Art.134 din Constituție stabilește expres că Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova care garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separației puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Respectiv, art.178 al Codului de procedură penală stabilește anumite restricții și obligații, care urmează să fie respectate de către persoana în privința căreia a fost aplicată interdicția de a părăsi fără a reglementa durata maximă pentru care poate fi dispusă această măsură preventivă. Acest fapt generează o situație de incertitudine pentru persoanele față de care s-a aplicat interdicția de a nu părăsi țara, aceștia neavând posibilitatea de a-și adapta conduita și a-și apăra drepturile procesuale. Acest fapt constituie o ingerință în drepturile și libertățile fundamentale, precum ar fi libera circulație, viața intimă, familială și privată etc.

Astfel, normele juridice care reglementează măsura declararea de a nu părăsi localitatea sau țara trebuie să respecte anumite exigențe de stabilitate, previzibilitate și claritate, iar neîncadrarea duratei maxime pentru care poate aceasta poate fi aplicată determină o stare de incertitudine juridică. Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, consacrat de art.23 din Constituție, implică, între altele, adoptarea de către legiuitor a unor reguli procedurale clare, în care să se prescrie cu precizie condițiile și termenele în care justițiabilii își pot exercita drepturile.

Totodată, la pct.56 al Hotărârii nr.17 din 19 mai 2016, Înalta Curtea a concluzionat că instituirea de restricții de către organul de urmărire penală, fără a reglementa durata pentru care poate fi dispusă măsura preventivă, generează o situație de incertitudine pentru persoanele liberate provizoriu sub control judiciar, aceștia neavând posibilitatea de a-și adapta conduita și a-și apăra drepturile procesuale. În concluzie, Curtea Constituțională a declarat neconstituțional art.191 din Codul de procedură penală, în partea ce ține de omisiunea de a reglementa termenul pentru care poate fi dispus controlul judiciar și **durata maximă a acestei proceduri.**

Relevantă este și practica Curții Europene a Drepturilor Omului, care în *cauza Rotaru vs. România*, a concluzionat că *"o normă este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane – care, la nevoie, poate apela la consultanța de specialitate – să își corecteze conduita"*, iar în *cauza Sunday Times vs. Regatul Unit*, Curtea Europeană a decis că *"(...) cetățeanul trebuie să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice aplicabile într-un caz dat și să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat"*.

În astfel de circumstanțe, redacția normei art.178 alin.(3) din Codul de procedură penală, permite organului de urmărire penală să prelungească la infinit cu motive voalate pe perioade nedefinite, câte 30 de zile, măsura preventivă conform art.178 Cod de procedură civilă, deși aceasta vine în contradicție atât cu Hotărârea Curții Constituționale nr.17 din 19 mai 2016, cât și practica Curții Europene a Drepturilor Omului.

Respectiv, rezultă că omisiunea legiuitorului de a reglementa durata maximă de acțiune a măsurii preventive, inclusiv declararea de a nu părăsi țara, constituie o omisiune a legiuitorului și

o încălcare a principiului prezumției nevinovăției și a dreptului la libera circulație, viața intimă, familială și privată, etc.

De asemenea, la pct.61 al Hotărârii nr.17 din 19 mai 2016, Înalta Curtea a reitarat că conținutul actului normativ trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, claritatea și previzibilitatea fiind elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme. De asemenea, legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

În jurisprudența sa Înalta Curte a mai reiterat că persoana în privința căreia se desfășoară o procedură penală este în drept să beneficieze de o diligență, în special ce ține de examinarea cazului său. Astfel, previzibilitatea actului normativ este în strânsă legătură cu garanțiile unui proces echitabil, care sunt concepute pentru a evita plasarea unei persoane, pentru o perioadă îndelungată, într-o stare de incertitudine referitoare la rezultatul examinării cauzei (*cauza Nakhmanovich vs. Rusia, hotărârea din 02 martie 2006, § 89, cauza Hajbeyli vs. Azerbaidjan, hotărârea din 10 iulie 2008, § 51*). Înalta Curte a relevat că aplicarea de către autoritățile judiciare a măsurii preventive neprivative de libertate, măsura care constituie o limitare a libertății persoanei, trebuie să respecte raportul de proporționalitate între măsura vizată și scopul urmărit prin dispunerea ei.

Coresponderea constituționalității prevederilor art.178 alin.(3) al Codului de procedură penală, urmează a fi analizată și prin prisma faptului, că norme similare care reglementează temeiurile și procedura aplicării altor măsuri preventive reglementează exact durata maximă a acestor. Astfel, potrivit art.186 alin.(6) Cod de procedură penală, în privința aceleiași fapte și aceleiași persoane, arestul poate fi aplicat, pentru ambele faze ale procesului penal, pe un termen de cel mult 12 luni cumulativ, până la pronunțarea sentinței de către instanța de fond.

Respectiv, fiind în prezența unei omisiuni legislative și în virtutea rolului său de garant al supremației Constituției, Înalta Curte nu poate ignora viciul de neconstituționalitate existent, deoarece tocmai această omisiune este cea care generează, *eo ipso*, încălcarea dreptului constituțional al persoanei de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. Or, Înalta Curte, în virtutea art.134 al Constituției, garantează supremația acesteia, ceea ce presupune, printre altele, conformitatea întregului drept cu Constituția.

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

16. Prin prezenta sesizare, se solicită Curții Constituționale exercitarea controlului constituționalității și recunoașterea neconstituționalității art.178 alin.(3) din Codul de procedură penală, și anume:

"Durata măsurilor preventive la alin.(1) și (2) nu poate depăși 30 de zile și, după caz, poate fi prelungită doar motivat. Prolungirea se dispune de către procuror și fiecare prelungire nu poate depăși 30 de zile."

În partea omisiunii legiuitorului **de a reglementa durata maximă** de aplicare (inclusiv cu prelungiri) a măsurii preventive – declararea de a nu părăsi localitatea și declararea de a nu părăsi țara,

care contravine prevederilor art.4, 16, 20, 21, 23, 27, 28, 53 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

VI. ALTE DATE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

17. Prevederile normei contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei inițiată la cererea lui Lungu Marcel, aflată pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

La aplicarea prevederilor contestate, organul de urmărire penală emite în repetate rânduri ordonanțe de prelungire a măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara pentru perioade de 30 de zile, având aceleași motive și invocând aceleași temeiuri, ultima ordonanță fiind cea din 26

martie 2018, care a fost adoptată peste termenul de 12 luni de la aplicarea primei măsuri preventive în cadrul dosarului penal. Excepția de neconstituționalitate ridicată și care urmează a fi examinată de Înalta Curte, este determinantă pentru soluționarea chestiunii aflată pe rolul instanței de fond, privind încălcarea drepturilor prevăzute și consfințite de Legea Supremă.

VII. LISTA DOCUMENTELOR

1. Ordonanța Procuraturii Anticorupție din 28.02.2017 privind începerea urmăririi penale (2 file);
2. Ordonanța Procuraturii Anticorupție din 14.03.2017 de reținere (2 file);
3. Ordonanța Procuraturii Anticorupție de punere a persoanei sub învinuire din 15.03.2017 (2 file);
4. Încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 16.03.2017 (3 file);
5. Încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 12.04.2017 (4 file)
6. Mandat judecătoresc din 12.04.2017 (2 file);
7. Încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 11.05.2017 (2 file);
8. Ordonanța Procuraturii Anticorupție din 07.06.2017 privind aplicarea măsurii preventive - obligarea de a nu părăsi țara (2 file);
9. Ordonanța Procuraturii Generale din 04.08.2017 privind prelungirea măsurii preventive (1 filă);
10. Ordonanța Procuraturii Generale din 01.09.2017 privind prelungirea măsurii preventive (1 filă);
11. Ordonanța Procuraturii Generale din 02.10.2017 privind prelungirea măsurii preventive (1 filă);
12. Ordonanța Procuraturii Generale din 31.10.2017 privind prelungirea măsurii preventive (1 filă);
13. Ordonanța Procuraturii Generale din 30.11.2017 privind prelungirea măsurii preventive (1 filă);
14. Ordonanța Procuraturii Generale din 28.12.2017 privind prelungirea măsurii preventive (1 filă);
15. Ordonanța Procuraturii Generale din 25.01.2018 privind prelungirea măsurii preventive (1 filă);
16. Ordonanța Procuraturii Generale din 23.02.2018 privind prelungirea măsurii preventive (1 filă);
17. Ordonanța Procuraturii Generale din 26.03.2018 privind prelungirea măsurii preventive (1 filă).

VIII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe propria onoare că informațiile ce se conțin în prezenta sesizare sunt exacte și corespund adevărului.

Cu profund respect,

Autorul sesizării

Avocat

Lungu Marcel

Iurie Bargan

ÎNCHEIERE

07 mai 2018

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani)

Instanța în componență

Președintele ședinței,

Judecător, desemnat cu atribuții

de judecător de instrucție

Grefier

Cu participarea

Procurorului

Avocatului

Veniamin Chihai

Irina Lupașco

Ion Tețcu

Iurie Bargan

examinînd în ședință de judecată închisă cererea avocatului Iurie Bargan și învinuitului Marcel Lungu cu privire la sesizarea Curții Constituționale a RM, în vederea ridicării excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 178 Cod de Procedură Penală RM

A CONSTATAT:

În procedura Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), se află spre examinare plîngerile învinuitului Marcel Lungu asupra ordonanțelor procurorului în Procuratura Generală RM, Ghenadie Pîrlîi din 26.03.2018 și 24.04.2018 emise în cadrul cauzei penale nr. 2016978165, privind prelungirea măsurii preventive - obligarea de a nu părăsi țara.

În ședința de judecată din 26.04.2018 învinuitul Marcel Lungu a înainta cerere privind sesizarea Curții Constituționale a RM, în vederea ridicării excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 178 Cod de Procedură Penală RM.

Avocatul Iurie Bargan a susținut cererea adresată de Lungu Marcel, solicitînd admiterea acesteia.

Procurorul Ion Tețcu, a menționat că nu este de acord cu cererea adresată de învinuit, solicitînd respingerea acesteia ca fiind neîntemeiată.

Audiind opiniile participanților la proces, luînd în considerație motivele cererii înaintate în raport cu materialele cauzei, instanța consideră cererea întemeiată urmînd a fi admisă din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 7 alin. (3), (4) Cod de procedură penală RM, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională. Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor legale și este expusă într-un act juridic care nu poate fi supus controlului constituționalității, instanța va aplica în direct legea.

Instanța reține că, conform pct. 82 al Hotărîrii Curții Constituționale RM nr. 2 din 09.02.2016 judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

Pct. 83 al hotărîrii sus nominalizate prevede că, verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

În conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) g) Constituția RM, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte. Rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

Astfel, constatînd întrunirea în cererea învinuitului Lungu Marcel și a avocatului Iurie Bargan a condițiilor indicate în pct. 82 Hotărîrea Curții Constituționale RM nr. 2 din 09.02.2016, instanța de judecată consideră necesar admiterea acesteia și a sesiza Curtea Constituțională a RM cu privire la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 178 Cod de Procedură Penală RM.

În conformitate cu prevederile art. art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală a RM; art. 135 alin. 1 lit. a) din Constituția RM, instanța de judecată -

DISPUNE :

Se admite cererea avocatului Iurie Bargan și învinuitului Marcel Lungu, ca fiind întemeiată.

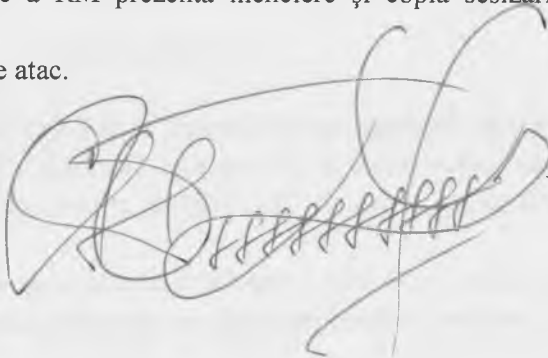
Se sesizează Curtea Constituțională a RM privind controlul constituționalității prevederilor art. 178 Cod de Procedură Penală RM.

Se suspendă examinarea prezentei cauze, pînă la adoptarea hotărîrii de către Curtea Constituțională a RM.

Se remite Curții Constituționale a RM prezenta încheiere și copia sesizării, pentru a fi examinată conform competenței.

Încheierea nu este susceptibilă de atac.

Președintele ședinței
Judecător

Veniamin Chihai

